

Z judikatury krajského soudu trestního v Praze jako soudu odvolacího.

1. Odvoláním do výroku o vině může být napadána správnost skutkového zjištění i tehdy, když první soudce vycházejí z nesprávné právní úvahy skutkové zjištění založil na podkladu rozsahově nedostatečném.

Rozsudek prvního soudu zjišťuje, že obžalovaný vyjádřil se o soukromém obžalobci, když tento byl slyšen jako svědek v jiné soukromožalobní trestní věci, že jest nevěrohodný, že znásilnil svoji sestru. Při zjišťování, zda projev tento jest urážlivého smyslu, domnívá se první soudce, že nesmí přihlížeti ku zjištěnému projevu v jeho celku, nýbrž pouze k jeho části, pokud bylo tvrzeno, že soukromý žalobce jest nevěrohodný, ježto žádost za trestní stíhání vylíčila děj pouze uvedením, že obžalovaný o soukromém obžalobci tvrdil, že jest nevěrohodný. Ježto pak první soudce uvěřil obhajobě obžalovaného, že předhůzka nevěrohodnosti byla motivována pouze příbuzenským poměrem obžalovaného ku stranám v předcházející trestní věci soukromožalobní, nedochází ku zjištění, že projev byl urážlivého smyslu, jak vyžaduje přestupek pomluvy podle § 2 zák. o ochr. cti.

Správnost zjištěného smyslu projevu obžalovaného popírá soukromý obžalobce odvoláním do výroku o vině.

Odvoláním do výroku o vině může být napadána pouze správnost řešení otázky skutkové, za kterou považovati jest i zjištění smyslu projevu. Ježto však v daném případě správnost řešení otázky této závisí zároveň také na správnosti právní úvahy, zda první soudce nesměl přihlížeti i k oné části projevu, která v žádosti za trestní stíhání vylíčena nebyla, bylo uvážiti, zda i v tomto případě postačuje napadení správnosti zjištění smyslu projevu pouze odvoláním do výroku o vině, neb zda bylo nutno napadati správnost zmíněné právní úvahy odvoláním z důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 9a, 468 č. 3 tr. ř., neboť tato právní úvaha měla za následek, že první soudce založil svoji zjišťovací činnost na podkladu nedostatečném a došel k závěru, že nejedná se o čin trestný.

Odvoláním do výroku o vině může být napadána správnost skutkového zjištění nejen tehdy, když jde o otázku, zda první soudce měl nebo neměl určitou skutečnost pokládati za dokázanou, ježto důkazy nelze pokládati za obsahově dostačující, nýbrž i tehdy, když první soudce zjištění svoje zakládá na podkladu rozsahově nedostatečném. To může být jak tehdy, že soudce k některým průvodům opomene přihlížeti (v kterémžto případě odvolání do výroku o vině sleduje cíl shodně s důvodem zmatečnosti dle § 281 č. 5 tr. ř.), tak i tehdy, když první soudce nepřihlíží k určitým skutečnostem domnívaje se na základě svého nesprávného názoru, že ke skutečnostem těm přihlížeti nesmí

(v kterémž případě mohlo by také přijíti v úvahu odvolání z důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 9 a tr. ř.).

Jako uplatněním důvodů zmatečnosti dle § 281 č. 5 resp. 9 a tr. ř. v uvedených případech napadením otázky právní jest ne- přímo napadána i správnost otázky skutkové, tak i tehdy uplatněním odvolání do výroku o vině co do otázky skutkové jest i ne- přímo napadána otázka právní.

V daném případě nelze souhlasiti s právní úvahou prvního soudu, že nesměl přihlížeti k druhé části projevu, ježto žádost za trestní stíhání se na ni nevztahovala, neboť dle § 8 odst. 3. zák. o ochr. cti č. 108/1933 Sb. z. a n. při posouzení smyslu projevu přihlížeti jest ku všem částem projevu, které zřejmě vnitřně souvisejí, a to i když určitá část projevu, obsahující takové souvislé skutečnosti, není stíhána. Touto vnitřní souvislostí rozuměti jest i otázku, zda různé části projevu jest pokládati za celek (jednotný čin), neb za činů několik (souběh věcný).

Nepostačuje proto omeziti se na zjištění doslovu projevu obžalovaného, že soukromý obžalobce jest nevěrohodný, že znásilnil svoji sestru, nýbrž jest třeba zabývati se i zjištěním, zda druhá část projevu byla pouhou motivací části první, neb zda část druhá byla dalším samostatným útokem na čest soukromého obžalobce, aby mohlo býti posouzeno, zda obě části vnitřně souvisejí, neb nikoliv. V kladném případě pak bude třeba smysl projevu posouditi dle jeho celku, ježto pak jedná se o čin jednotný, který v celém obsahu a rozsahu stal se předmětem trestního řízení bez ohledu na nedostatečné vyličení děje v žádosti za trestní stíhání, neboť rozšíření děje během hlavního přelíčení jest pokládati za jeho pouhou modifikaci (§ 262 tr. ř. ... skutečnosti, na nichž obžaloba se zakládá, samy o sobě nebo ve spojení s okolnostmi teprve v hlavním přelíčení na jevo vyšlymi...).

Ježto již v neveřejné předběžné poradě ukázala se nutnost opakovati hlavní přelíčení v první stolici, byl napadený rozsudek podle § 470 odst. 3. tr. ř. zrušen.

(Rozhodnutí krajského soudu trestního v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 27. dubna 1935, č. j. To IV 377/35).

2. K náhradě nákladů řízení trestního a útrat obhajování podle § 390 odst. 1., 393 odst. 3. tr. ř. povinny jsou v případě, že jako soukromý žalobce vystupovalo představenstvo okresní nemocenské pojišťovny, podle analogie § 34 odst. 2. zák. o ochraně cti č. 108/1933 Sb. z. a n. ony osoby, které za ně žádost za trestní stíhání podaly.

Rozsudkem odvolacího soudu byl obžalovaný zproštěn obžaloby pro přestupek pomluvy dle § 2 zák. o ochr. cti, ježto žádost za trestní stíhání (soukromá obžaloba) podána byla představenstvem okresní nemocenské pojišťovny, kteréž nepožívá ochrany cti dle tohoto zákona, neboť není korporací podle § 5 odst. 1. č. 3,

ani sborem povolaným po zákonu ku výkonu veřejné správy podle § 5 odst. 1. č. 1 (v kterémž případě by mohla přijíti v úvahu podle § 14 odst. 2. č. 3 pouze obžaloba veřejná), a zákon neobsahuje zvláštního ustanovení o ochraně cti představenstva zmíněné korporace, jako jest tomu v ustanovení § 5 odst. 1. č. 1 ve příčině předsednictev zákonodárných sborů.

Bylo proto podle § 390 odst. 1., 393 odst. 3 tr. ř. rozhodnouti o povinnosti k náhradě nákladů řízení trestního a útrat obhajování obžalovaného.

K náhradě jich povinen jest soukromý žalobce. Tím rozuměti jest toho, kdo jako soukromý obžalobce vystupoval, tím do procesního poměru vstoupil, bez ohledu zda oprávnění k žádosti za trestní stíhání mu příslušelo.

Ježto však soukromým žalobcem bylo představenstvo okresní nemocenské pojišťovny, jemuž náhrada ta nemůže býti uložena, ježto není právnickou osobou, byly k náhradě nákladů trestního řízení a útrat obhajoby dle analogie § 34 odst. 1. zák. o ochr. cti uznány povinnými ony osoby, které žádost za trestní stíhání jménem představenstva tohoto podaly.

(Usnesení krajského soudu trestního v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 4. II. 1935, č. j. To IV 1193/34.)

3. Přípustnost odvolání veřejného žalobce do výroku o trestu podle § 283 odst. 1., 464 č. 2. tr. ř. jest posouditi dle použité trestní sazby, třebaž použití to stalo se s porušením zákona.

Napadený rozsudek zjišťuje, že škoda způsobená spácháním přestupku dle § 1 zák. o mař. ex. č. 78/1883 ř. z., převyšuje 1000 Kč, přes to však trest vězení 5 dnů vyměřuje dle sazby § 2 cit. zák. (trest vězení až do šesti měsíců), nikoliv dle sazby § 4 odst. 2. zák. č. 31/1929 Sb. z. a n. (trest vězení od čtrnácti dnů do šesti měsíců).

Tento výrok o trestu napaden byl odvoláním veřejného obžalobce do výroku o trestu podle § 464 č. 2 tr. ř. (nikoliv odvoláním z důvodu zmatečnosti podle § 281 č. 11, 468 č. 3 tr. ř.).

Podle § 295 odst. 1. tr. ř. jest při rozhodování o odvolání do výroku o trestu za základ vzíti výrok soudu (prvého) o vině obžalovaného a o trestním zákonu, jehož bylo použito. Tím rozuměti jest ve smyslu § 260 č. 4 tr. ř. ona ustanovení trestního zákona, o nichž rozsudek prvního soudu vyřkl, že jich bylo užito.

V daném případě první soudce ve sm. § 260 č. 4 tr. ř. vyřkl, že užito bylo předpisu podle § 2 zák. o mař. ex. o trestní sazbě, pročez odvolací soud při rozhodování o odvolání veřejného obžalobce do výroku o trestu směl dle § 295 odst. 1., 447 odst. 1. tr. ř. za základ vzíti jen toto ustanovení trestního zákona, nesměl však přihlížeti k trestní sazbě podle § 4 odst. 2. zák. č. 31/1929 Sb. z. a n., když vykročení z mezí této zákonné sazby

trestní nebylo napadeno odvoláním z důvodu zmatečnosti dle § 281 č. 11, 468 č. 3 tr. ř.

Ježto pak trestní sazba dle § 2 zák. o mař. ex. nemá dolní hranice, jest odvolání veřejného obžalobce do výroku o trestu podle § 283 odst. 1., 464 č. 2 tr. ř. nepřipustným (Sb. n. s. 4966).

(Rozsudek krajského soudu trestního v Praze jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 12. června 1935, č. j. To IV 444/35).

4. a) Byl-li rozsudek vyhlášen podle § 459 tr. ř. v nepřítomnosti obžalovaného, prodlužuje se lhůta stanovená v § 466 odst. 1. tr. ř. ku opovědi odvolání na dobu, po kterou možno ještě podat stížnost podle § 478 odst. 2. tr. ř. proti usnesení, kterým včasný odpor byl zamítnut.

b) Bylo-li odporu podanému dle § 478 odst. 1. tr. ř. vyhověno, nastává tím ztráta odvolání (§ 463 tr. ř.) ohlášeného zároveň s odporem i pro případ, že obžalovaný k nově nařízenému hlavnímu přelíčení se nedostaví.

c) Nedostavením se obžalovaného k novému hlavnímu přelíčení nabývá suspendovaný rozsudek právní moci pouze v poměru ku obžalovanému, nikoliv vůči osobám, které včasné uplatnily svoje samostatné právo k podání opravných prostředků.

Proti rozsudku, který byl dle § 459 tr. ř. vyhlášen v nepřítomnosti obžalovaného, vznesl obžalovaný po uplynutí lhůty podle § 466 odst. 1. tr. ř., však ve lhůtě podle § 478 odst. 1. tr. ř. odpor, s nímž zároveň spojil odvolání do výroku o vině. Ježto odpor uznán byl odůvodněným, bylo dle § 478 odst. 3. tr. ř. nařízeno nové hlavní přelíčení před soudem okresním, k němuž obžalovaný se nedostavil. Okresní soud pak předložil spisy odvolacímu soudu jednak ku rozhodnutí o odvolání obžalovaného do výroku o vině, jednak o včasném (§ 466 odst. 1. tr. ř.) odvolání veřejného obžalobce do výroku o trestu.

ad a) Proti rozsudku, vyhlášenému dle § 459 tr. ř. v nepřítomnosti obžalovaného, přísluší obžalovanému řádné opravné prostředky, a to jednak odpor dle § 478 odst. 1. tr. ř., který jest povahy formální, neboť uplatňuje pouze, že obžalovanému odňata byla možnost zúčastniti se hlavního přelíčení okolnostmi nezávislými na jeho vůli, jednak odvolání podle § 463 tr. ř., které obrací se přímo proti správnosti rozhodnutí.

V řízení před soudy sborovými lhůta ku podání obou druhů opravných prostředků jest stanovena dle § 427 odst. 3. tr. ř. jednotně, neboť odpor musí býti vznesen ve lhůtě stanovené v opovědi zmateční stížnosti, prodloužení této lhůty nenastává. V přestupkovém řízení však lhůta ku podání odporu stanovena jest v § 478 odst. 1. tr. ř. samostatně (osm dnů). Není tu třeba, aby

lhůta stanovená ku podání odvolání v § 466 odst. 1. tr. ř. byla dodržena, neboť podle § 478 odst. 2. tr. ř. prodlužuje se tato lhůta na dobu, po kterou možno ještě podati stížnost proti usnesení, kterým včasný odpor byl zamítnut.

ad b) Jestliže odporu vyhověno nebylo, přijde na řadu vyřízení odvolání, ať již podáno bylo obžalovaným, veřejným žalobcem, neb osobami, jimž přísluší samostatné právo ku podání opravných prostředků (§ 465 tr. ř.).

Bylo-li však odporu vyhověno, stanoví § 478 odst. 3. tr. ř., že se má nařídit hlavní přelíčení. Odpadá tu rozhodování o odvolání, ať bylo vzneseno kteroukoliv z osob k tomu oprávněných. To plyne jak z ustanovení § 427, 447 odst. 1. tr. ř., které uvádí, že soud má se pustiti do zkoumání zmateční stížnosti neb odvolání jen tehdy, jestliže odpor zamítne, tak z ustanovení samého § 478 odst. 2. tr. ř., dle něhož se stížností proti usnesení zamítajícímu odpor může býti spojeno odvolání podané obžalovaným »pro případ«, že stížnosti vyhověno nebylo.

Vyhověním odporu však nenastává zrušení rozsudku, proti němuž odpor čelil, nýbrž kontumační rozsudek jest až do počátku nového hlavního přelíčení suspendován (Ullmann, str. 658, Mayer díl III., str. 427, VI.). Rozsudek, jemuž bylo odporováno, pozbývá platnosti pod podmínkou, že obžalovaný k novému hlavnímu přelíčení se dostaví (Storch, díl II., str. 542).

Dostaví-li se obžalovaný k novému hlavnímu přelíčení, jest kontumační rozsudek definitivně odstraněn, tak že v tom případě, že s odporem zároveň vzneseno bylo odvolání, odpadá rozhodnutí o něm. I v tom případě, že by obžalovaný nedostavil se k některému z pozdějších hlavních přelíčení, nemohlo by více býti postupováno ve sm. § 478 odst. 3., věta druhá tr. ř. (Rozh. kas. soudu č. 3323/1907.)

Jestliže však obžalovaný k novému hlavnímu přelíčení se nedostaví, nedošlo tu ku splnění podmínky, pod kterou účinnost rozsudku kontumačního byla odložena, a rozsudek ten nabývá právní moci (§ 478 odst. 3. tr. ř.), a pokládá se to tak, jako by odpor nebyl býval vznesen. Ku rozhodování o odvolání obžalovaného, které bylo zároveň s odporem podáno, tu více nedochází; tou okolností, že odporu bylo vyhověno, pozbylo odvolání obžalovaným podané své účinnosti (Mayer díl III., § 427, VI. — Lohsing, § 128, — Rulf Gleispach § 196, — Sb. n. s. 5103). To plyne i z ustanovení § 427, 447 tr. ř., že soud má se pustiti do vyřízení současně podaného opravného prostředku obžalovaného »jen tehdy«, jestliže odpor zamítne, tak z ustanovení § 478 tr. ř., které připouští spojení odvolání s odporem pouze »pro případ«, že by odpor byl zamítnut.

Vyhověním odporu obžalovaný ztrácí opravné prostředky proti kontumačnímu rozsudku, v náhradu za ně však nových nenabývá, neboť při novém hlavním přelíčení, když obžalovaný se nedostaví, nedochází ku novému vyhlášení rozsudku, nýbrž dří-

vější rozsudek nabývá v poměru ku obžalovanému (relativně subjektivní právní moc) právní moci (Mayer, díl III., § 427, VI, — Lohsing, § 120, 128).

ad c) Tato právní moc vůči obžalovanému směřující nemůže se však vztahovati na právo osob, jimž přísluší samostatné právo ku podání opravných prostředků, ať již ve prospěch neb neprospěch obžalovaného (§ 465 odst. 1., 2., 3. tr. ř.).

Podaly-li tyto osoby opravný prostředek vyhovující zákoným podmínkám, dochází zde ku vyřízení těchto opravných prostředků (Storch, díl II., str. 546).

Odvolací soud proto rozhodnuv o odvolání veřejného obžalobce do výroku o trestu nezabýval se více odvoláním obžalovaného do výroku o vině.

(Rozhodnutí krajského soudu trestního v Praze jako soudu odvolacího v Praze ze dne 18. června 1935, č. j. To IV 412/35.)

Dr. Poláček.

K výkladu zákona 201/33 Sb.

Dvěma nálezy přispěl nejvyšší správní soud zajímavým způsobem k výkladu zákona o rozpouštění politických stran a zastavování jejich činnosti, takže tyto nálezy zasluhují, aby zde byly reprodukovány co nejširě.

1. Nález nssu z 26. října č. 18602.

V čís. 259 Úředního listu republiky Československé z 12. listopadu 1933 byla uveřejněna vyhláška vlády z 11. listopadu 1933 o rozpouštění německé národněsocialistické strany dělnické v Československu, jež zní: »Vláda republiky Československé rozpustila podle zákona ze dne 25. října 1933, č. 201 Sb. z. a n. usnesením ze dne 11. listopadu t. r. německou národněsocialistickou stranu dělnickou v Československu. Činností německé národněsoc. strany dělnické v Československu byla ohrožena zvýšenou měrou celistvost a bezpečnost republiky Československé. — Ohrožení toto plně prokazuje výsledek soudního řízení, vedeného pro zločin přípravy úkladů o republiku ve smyslu § 2 zákona na ochranu republiky proti členům býv. spolku »Volkssport«, okrajové to složky strany. — Rozsudkem v procesu tom vydaným a nejvyšším soudem potvrzeným bylo prokázáno, že německá národněsocialistická strana dělnická měla v programu také odtržení části Československa a její přivtělení k sousední říši. — Tím dány jsou všechny předpoklady ve smyslu § 1 citovaného zákona pro uvedené opatření.«

Na toto rozhodnutí byla podána stížnost Ing. Rudolfem Jungem, a to jménem rozpouštěné německé národněsocialistické strany dělnické v Československu a jménem vlastním.

Nejvyšší správní soud musil se nejprve zabývatí otázkou, zda stěžovatel je legitimován bráti v odpor naříkané rozhodnutí, jímž